

[Startpagina](#) > ... > [Uw Rechten](#) > [Grondrechten](#) > [Germany](#)

Nationale rechtbanken en relevante niet-justitiële instanties

Inhoud aangereikt door
Duitsland

Duitsland

Nationale rechtbanken

Elke overheidsinstantie moet de grondrechten respecteren. Elke persoon die meent dat zijn of haar grondrechten zijn geschonden, kan een rechtszaak aanspannen.

Als iemand een bepaalde wettelijke bepaling in strijd met de grondwet (*Grundgesetz*) acht, kan hij of zij zich tot een gespecialiseerde rechtbank wenden. Als deze rechtbank het met hem of haar eens is, legt deze de betreffende bepaling voor aan het federaal grondwettelijk hof (*Bundesverfassungsgericht*), dat de bepaling aan de grondwet zal toetsen. Als deze rechtbank het niet met hem of haar eens is, kan nadat alle rechtsmiddelen zijn uitgeput, beroep bij het federaal grondwettelijk hof worden ingesteld.

Burgers kunnen ook schendingen van het Handvest van de grondrechten aan een gespecialiseerde rechtbank voorleggen als het gaat om wetgeving waarin het Unierecht wordt toegepast. De gespecialiseerde rechtbank moet zich in zulke gevallen tot het Hof van Justitie van de Europese Unie wenden (artikel 267 VWEU). Gebeurt dit niet, dan wordt het recht, te vergelijken met een grondrecht, op toegang tot de rechter in de zin van artikel 101, lid 1, tweede zin, van de grondwet geschonden. Ook dan kan beroep worden ingesteld bij het federaal grondwettelijk hof. Bij dergelijke beroepen uit hoofde van het Unierecht baseert het federaal grondwettelijk hof zich rechtstreeks op het Handvest van de grondrechten.

Tegen de beslissingen van het federaal grondwettelijk hof is geen beroep mogelijk. Alle andere overheidsinstanties zijn daaraan gebonden.

Federaal grondwettelijk hof (*Bundesverfassungsgericht*)

Het federaal grondwettelijk hof wordt als “hoeder van de grondwet” beschouwd. De interpretatie die het hof van de grondwet geeft, heeft een dwingend karakter. Tevens ziet het toe op naleving van de grondrechten. Als autonome en onafhankelijke federale rechterlijke instantie staat het los van alle andere grondwettelijke organen.

Vooraf op grond van artikel 93, lid 1, punt 4a, van de grondwet doet het federaal grondwettelijk hof uitspraak in beroepen van natuurlijke of rechtspersonen van wie de grondrechten of bepaalde soortgelijke rechten naar eigen zeggen zijn geschonden door de Duitse overheid (zie respectievelijk de artikelen 1 t/m 19 van de grondwet en artikel 20, lid 4, en de artikelen 33, 38, 101, 103 en 104 van de grondwet.)

Het grondwettelijk beroep houdt geen verlenging van de gespecialiseerde gerechtelijke procedure in. Het betreft een buitengewoon rechtsmiddel waarbij uitsluitend de schending van een specifiek grondrecht wordt onderzocht. Gedetailleerde regels daarvoor staan vermeld in [artikel 93, lid 1, punten 4a en 4b](#), van de grondwet en in artikel [90](#) en volgende van de wet inzake het federaal grondwettelijk hof (*Bundesverfassungsgerichtsgesetz*).

Nadere bijzonderheden over het grondwettelijk beroep, en dan vooral over de gegevens die daarbij moeten worden verstrekt, zijn te vinden in een [informatieblad](#) van het federaal grondwettelijk hof.

Contactgegevens van het federaal grondwettelijk hof:

Postfach 1771
76006 Karlsruhe

Tel.: 0721 9101 - 0
Fax: 0721 9101 - 382

Website: https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Homepage/homepage_node.html

Nationale mensenrechteninstellingen

Duits instituut voor de mensenrechten (*Deutsches Institut für Menschenrechte*)

Het Duits instituut voor de mensenrechten is de onafhankelijke nationale instelling op het gebied van mensenrechten (artikel 1 van de wet inzake het Duits instituut voor de mensenrechten (*DIMR-Gesetz*)). Het instituut spoort Duitsland aan de mensenrechten te respecteren en te bevorderen, zowel in Duitsland zelf als in het buitenland. Ook ziet het toe op de uitvoering van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind; daartoe heeft het controlemechanismen opgezet.

Het instituut mag zich uitsluitend bezighouden met mensenrechten en is politiek onafhankelijk. Sinds 2015 worden de rechtsvorm, het mandaat en de financiering ervan geregeld in de wet op de rechtsvorm en het mandaat van het Duitse instituut voor de mensenrechten (*Gesetz über die Rechtsstellung und Aufgaben des Deutschen Instituts für Menschenrechte*). Het is een organisatie zonder winstoogmerk die door de Duitse Bondsdag (*Bundestag*, het lagerhuis van het Duitse parlement), en voor sommige projecten door derden, wordt gefinancierd.

Het instituut behandelt echter geen verzoeken van slachtoffers van mensenrechtenschendingen. Wel verschaft het naar beste vermogen informatie over relevante adviesdiensten.

Contactgegevens van het Duits instituut voor de mensenrechten

Zimmerstraße 26/27
10969 Berlin

Tel.: 030 259 359 - 0
Fax: 030 259 359 59

E-mail: info@institut-fuer-menschenrechte.de

Website: <https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>

Instanties die gespecialiseerd zijn in de verdediging van de mensenrechten

Federaal antidiscriminatiebureau (*Antidiskriminierungsstelle des Bundes*)

Het federaal antidiscriminatiebureau, dat valt onder het Bondsministerie van Familiezaken, Ouderen, Vrouwen en Jongeren, vormt een onafhankelijk aanspreekpunt voor slachtoffers van discriminatie. Zijn taken worden beschreven in de algemene wet gelijke behandeling (*Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz*; AGG). Iedereen die zich benadeeld voelt door racistische uitingen of op grond van zijn of haar etnische afkomst, geslacht, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele identiteit, kan zich bij het bureau melden.

Het federale antidiscriminatiebureau heeft de volgende wettelijke taken:

- informeren, adviseren en, op verzoek, bijstaan van personen die een minnelijke schikking willen treffen; indien nodig, naar lokale adviesdiensten verwijzen;
- public relations verzorgen;
- maatregelen treffen om discriminatie te voorkomen;

- wetenschappelijk onderzoek verrichten;
- regelmatig rapporten aan de Duitse Bondsdag aanbieden met aanbevelingen om discriminatie te voorkomen en uit te bannen.

Personen die zichzelf als slachtoffer van discriminatie beschouwen of die vragen over de AGG hebben, kunnen zich telefonisch, per e-mail, per post of via een elektronisch contactformulier tot het federaal antidiscriminatiebureau wenden. Voor ondernemingen heeft het bureau bovendien een leidraad met wezenlijke vragen over de uitvoering van de AGG binnen het bedrijfsleven: <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>.

Contactgegevens van het federaal antidiscriminatiebureau:

Glinkastraße 24
10117 Berlin

Tel.: 030 18 555 1855

E-mail voor adviesverzoeken: beratung@ads.bund.de

E-mail voor algemene vragen: poststelle@ads.bund.de

Website: <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>

Federale commissaris voor gegevensbescherming en vrijheid van informatie (*Bundesbeauftragte für den Datenschutz und die Informationsfreiheit*)

De federale commissaris voor gegevensbescherming en vrijheid van informatie (BfDI) is een autonome en onafhankelijke controle-instantie die zich op Bondsniveau bezighoudt met gegevensbescherming. Zijn of haar taken zijn geregeld in artikel 57 van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en artikel 14 van de federale wet inzake gegevensbescherming (*Bundesdatenschutzgesetz*; BDSG). Het gaat vooral om de volgende taken:

- toezicht op en uitvoering van de AVG, de BDSG en andere bepalingen inzake gegevensbescherming;
- het publiek bewust maken van en informeren over de risico's, voorschriften, waarborgen en rechten in verband met de verwerking van persoonsgegevens;
- verstrekken van adviezen aan de Duitse Bondsdag en Bondsraad (*Bundesrat*; het Hogerhuis van het Duitse parlement), de Bondsregering en andere instellingen en organen over wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen op het gebied van gegevensbescherming;
- degenen die voor de verwerking van persoonsgegevens verantwoordelijk zijn, bewust maken van en adviseren over hun verplichtingen krachtens de AVG, de BDSG en andere bepalingen inzake gegevensbescherming;
- klachten behandelen van personen van wie de persoonsgegevens zijn verwerkt, of van organisaties die in de bescherming van die gegevens zijn gespecialiseerd;
- samenwerken met andere controle-instanties in Duitsland en Europa, informatie met hen uitwisselen en ze bijstand bieden;
- onderzoek verrichten en controles uitvoeren op het gebied van gegevensbescherming;
- bijdragen aan de werkzaamheden van het Europees Comité voor gegevensbescherming.

De BfDI kan ook zijn of haar standpunten bekendmaken aan de Duitse Bondsdag of een van diens commissies, de Bondsraad, de Bondsregering, andere instellingen en organen en het grote publiek. Op verzoek van de Bondsdag, een van diens commissies of de Bondsregering onderzoekt hij of zij bovendien informatie over processen voor gegevensbescherming binnen federale overheidsinstanties.

Krachtens artikel 77 van de AVG of - binnen de werkingssfeer van de richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving - artikel 60 van de BDSG, heeft elke persoon het recht een klacht bij de BfDI in te dienen, als volgens die persoon een instantie die onder het toezicht van de BfDI staat, zijn of haar rechten heeft geschonden.

Contactgegevens van de BfDI:

Graurheindorfer Str. 153
53117 Bonn

Tel.: 0228 997799 - 0
Fax: 0228 997799 - 5550

E-mail: poststelle@bfdi.bund.de
Website: <http://www.bfdi.bund.de>

Ook via een onlinecontactformulier kan men zich tot de BfDI wenden, een klacht indienen of een schending van de regels voor gegevensbescherming melden.

Verder zijn de contactgegevens van de BfDI's van de deelstaten voor de publieke en niet-publieke sector, de omroepen en de kerken, en van gegevensbeschermingsfunctionarissen in Europa en het buitenland op de website van de [BfDI](#) te vinden.

■ Laatste update: 17/12/2021

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.